

Sygn. akt I ACa 738/14

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński
Sędziowie	:	SA Magdalena Pankowiec (spr.) SA Beata Wojtasiak
Protokolant	:	Iwona Aldona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2015 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. K. oraz K. K.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

**o zapłatę**

na skutek apelacji **pozanego**

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 30 maja 2014 r. sygn. akt I C 686/13

**I. zmienia zaskarżony wyrok:**

a) **w punktach I i II w ten sposób, że zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powodów E. K. i K. K. po 30.000 (trzydzieści tysięcy) zł i oddala ich powództwa w pozostałych częściach;**

b) **w punkcie III w ten sposób, że zasądza od powodów na rzecz pozwanego 1.440 (jeden tysiąc czterysta czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**

c) **w punkcie IV w ten sposób, że nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowego w Olsztynie od pozwanego 3.150,40 (trzy tysiące sto pięćdziesiąt i 40/100) zł, zaś od powodów z zasądzonych na ich rzecz roszczeń kwoty po 3.675,52 (trzy tysiące sześćset siedemdziesiąt pięć i 52/100) zł tytułem brakujących kosztów sądowych;**

**II. zasądza od powodów na rzecz pozwanego 9.700 (dziewięć tysięcy siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.**

## UZASADNIENIE

Powodowie E. i K. K. pozwali (...) S.A. w W. o zapłatę kwot po 100.000 zł na rzecz każdego z nich z tytułu zadośćuczynienia za śmierć córki, którą poniosła (...) w wypadku drogowym. Za podstawę żądań powodowie wskazali art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa przyznał, że między nim, a sprawcą zdarzenia zawarta została umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Kwestionował jedynie istnienie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych i istnienie prawnej podstawy do dochodzenia należności z tytułu zadośćuczynienia od sprawców wypadków komunikacyjnych przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

Wyrokiem z dnia 30 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 4 listopada 2013 r. (pkt I i II wyroku) i obciążył pozwanego kosztami procesu (pkt III i IV wyroku).

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w zakresie 140.000 zł i zarzucając mu:

1. rażąco naruszenie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. przez uznanie, że śmierć córki spowodowała u powodów krzywdę uzasadniającą zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości po zł. 100.000 zł,
2. naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez uznanie, że powodowie udowodnili rozmiar krzywdy uzasadniającej zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości po 100.000 zł,
3. naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na przekroczeniu zasad swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, iż z zeznań świadków i powodów wynika znaczny stopień krzywdy powodów oraz poziom ich życia uzasadniający zasądzone zadośćuczynienie,
4. naruszenie art. 363 § 2 k.c. w związku z art. 481 § 1 k.c. przez uznanie, iż pozwany popadł w zwłokę w spełnieniu świadczenia w dacie innej, niż data wyrokowania.

Wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie żądań pozwu w tym zakresie przy uwzględnieniu kosztów postępowania za obie instancje, względnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania za obie instancje.

**Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

**Wniesienie apelacji prowadzi do dokonania postulowanej zmiany wyroku, jednak nie ze względów tamże wskazanych.**

Zaskarżony wyrok istotnie narusza prawo, lecz nie uchybia przepisom, które zostały przytoczone w apelacji. Uszło bowiem uwadze stron i Sądu, że w tej sprawie pozwany w ogóle nie ma legitymacji biernej, a wyrok został wydany z naruszeniem art. 9 i 9a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Naruszenie prawa materialnego Sąd Apelacyjny bierze pod uwagę z urzędu, niezależnie od zarzutów, jakie przez stronę skarżącą zostaną podniesione. Z uwagi zaś na charakter uchybienia, jakim dotknięte było orzeczenie Sądu pierwszej instancji nie zachodziła, w ocenie Sądu Apelacyjnego, potrzeba przytaczania ustaleń faktycznych i rozważań Sądu Okręgowego, co byłoby celowe tylko w sytuacji, gdyby powodom co do zasady przysługiwało względem pozwanego sformułowane w pozwie roszczenie.

Art. 9 w ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych stanowi, że umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wynikiłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania,

o ile nie sprzeciwia się to ustawie lub właściwości (naturze) danego rodzaju stosunków. Przy czym, zgodnie z art. 9a tej ustawy, umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o jakich mowa w art. 9, będące następstwem zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia. W aktach sprawy (k. 20-24), jak również w aktach ubezpieczyciela nr (...) znajduje się prawomocny wyrok skazujący Sądu Rejonowego w Piszku z dnia 6 października 2005 r., z którego ani ubezpieczyciel, ani strona powodowa nie wyprowadziły odpowiednich wniosków. Tymczasem tym wyrokiem właściciel samochodu S. T. został skazany za to, że w dniu 19 lutego 2002 r. używał jako autentycznej polisy ubezpieczeniowej odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. nr (...) na autobus marki „ (...)” nr rej. (...), wiedząc, że w dniu (...) wystawiono ją z datą wsteczną 15 lutego 2002 r., to jest o czyn z art. 273 k.k., a ponadto wraz ze swoją małżonką J. T. zostali skazani za to, że w dniu (...) działając ze sobą wspólnie i w porozumieniu podżegali I. G. agenta ubezpieczeniowego do poświadczania nieprawdy w dokumencie w ten sposób, że nakłaniali go do wystawienia w/w polisy ubezpieczeniowej z datą wsteczną, wstawiając datę 15 lutego 2002 r. jako datę zawarcia umowy ubezpieczenia. Z ustaleń sądu karnego zawartych w uzasadnieniu wyroku, mającym moc dokumentu urzędowego (art. 244 § 1 k.p.c.), wynika też, że umowa ubezpieczenia zawarta przez właściciela samochodu wygasła w październiku 2001 r. i w dniu zdarzenia nie obowiązywała. Dowodów dających podstawę do wyprowadzenia odmiennych wniosków w tym postępowaniu nie zaoferowano. Nie wnikając przy tym nawet głębiej w motywy wyroku karnego, należy wskazać, że zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym (por. wyrok SN z 10 lutego 2010 r., V CSK 267/09, LEX nr 794582). Z opisu czynu zawartego w sentencji tego wyroku, zacytowanego powyżej, wynika zaś w sposób ewidentny, że umowa w dniu zdarzenia nie była zawarta, polisa została sporządzona już po wypadku, antydatowana i w dniu następnym po sporządzeniu S. T. posługiwał się nią jako autentyczną. To znaczy, że właściciel samochodu nie mógł skorzystać z ochrony ubezpieczeniowej, ponieważ ta, zgodnie z art. 9a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, odnosi się tylko do zdarzeń, jakie miały miejsce w okresie trwania umowy ubezpieczenia. Tym samym pozwany ubezpieczyciel nie ma w tym procesie legitymacji biernej.

W związku z powyższym, działając w granicach zaskarżenia, Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację w całości i zmienił wyrok oddalając powództwo w części kwestionowanej przez pozwanego, o czym orzekł jak w sentencji na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

Adekwatnie do tak zmienionego rozstrzygnięcia merytorycznego, zmienił również orzeczenie o kosztach procesu, rozdzielając je stosunkowo do wyniku sprawy, zgodnie z art. 100 k.p.c. przy uwzględnieniu art. § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 nr 163, poz. 1349) i z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002 nr 163, poz. 1348).

O kosztach instancji odwoławczej rozstrzygnął zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt. 2 w/w rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie.